Beschrijven van spelt

Najaarsvergadering De Oerakker, 18 november 2016

Ko de Haan en Chris Kik

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Het beschrijven van rassen

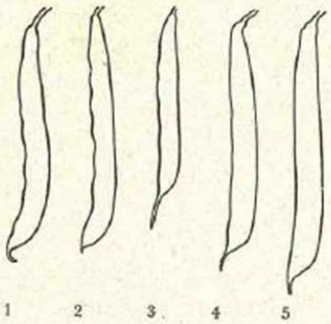
- Waarom een ras beschrijven?
  - belangrijk voor bedrijven mbt juridische bescherming van hun ras; belangrijk voor ons om het ras door de jaren heen ‘binnen de beschrijving’ te houden
- Voor 1960: verhalende rasbeschrijvingen (geldt voor de meeste van de Erfgoedzaden rassen); na 1960: geformaliseerde beschrijvingen
- Geformaliseerde beschrijvingen:
  - UPOV/CPVO beschrijvingen: protocols hoe en wat te beschrijven – zeer uitgebreid

Rassenlijst voor groentegewassen 1951

Dubbele stamslabonen met witte zaden

Meestal worden deze normaal geteeld in de open grond. De hieronder eerstgenoemde rassen worden ook gebruikt voor vroege teelt onder glas.

Voor de late teelt zijn de oude rassen van deze groep ongeschikt, wegens vatbaarheid voor virusziekten. De nieuwe, minder vatbare rassen, zoals enkele hieronder genoemde en binnenkort nog te verwachten nieuwe rassen, zullen ongetwijfeld de late teelt nog meer doen toenemen.

1 2 3 4 5

1 = Dubbele Witte z .dr. 2 = Furore z. dr. 3 = Fruca Media z. dr.
4 = Dubbele Witte m. dr. 5 = Groninger Weekschil m. dr.

A — Dubbele Witte z. dr. (Dubbele Stamprinces z. dr.)

Scheden zwak gebogen, ovaalrond, 10-12 cm lang, glad, groen, vast, vlezig, lange tijd mals blijvend en smakelijk. Zaad langwerpig wit. Rijke opbrengst. Onder glas, in de luwte en op stikstofrijke grond soms wat rankend, vooral bij hoge temperaturen of weinig licht. Weinig vatbaar voor vetvlekkenziekte en vlekkenziekte. Zeer gevoelig voor **Phaseolus virus 2,** dat topnecrose kan verwekken, in het bijzonder nabij besmette gladiolen. Tamelijk vatbaar voor rolmozaïek en Ascochyta. Het gemakkelijkst gezond te telen in het Noorden, Noordwesten en Zuidwesten van ons land. Voor teelt in de open grond de meest geteelde stamslaboon in Nederland, zowel voor vers gebruik als voor conserven. Ook voor teelt onder platglas en in warenhuizen gebruikt. Weinig geschikt voor late teelt, wegens vatbaarheid voor rolmozaïek.

- verhalende rasbeschrijving

UPOV/CPVO lijst: geformaliseerde beschrijving

CPVO N°	UPOV N°	Stage, Method	Characteristics	Examples	Note
36.	38.	VG	**Seed: shape of median longitudinal section**		
(+)		(d)	circular	Coblan (D), Coco nain blanc précoce (D), Rapsani (D)	1
PQ			circular to elliptic	Coco noir (D)	2
			elliptic	Nerina (D), Pros (D), Tuf (D)	3
			kidney-shaped	Orex (D), Palmares (D), Re Mida (D), Rubico (D)	4
			rectangular	Polanka (D)	5
37.	39.	VG	**Varieties with kidney-shaped seed only: Seed: degree of curvature**		
QN		(d)	weak	Farcybel (D), Janus (D), Jakar (D)	3
			medium	Faria (D), Farno (D), Niver (D)	5
			strong	Chevrier vert (D), Hador (D)	7
38.	40.	VG	**Seed: shape of median cross-section**		
(+)		(d)	flat	Soisson nain hatif (D)	1
PQ			narrow elliptic	Roi de Belges (D), Samurai (D)	2
			medium elliptic	Orlinel (D), Pluto (D), Rachel (D)	3
			broad elliptic	Obélique (D), Odessa (D), Primanor (D)	4
			circular	Pactol (D), Romulus (D), Starnel (D)	5
39.	41.	MS/VG	**Seed: width in cross-section**		
(+)		(d)	narrow	Cabri (D), Golddukat (D)	3
QN			medium		5
			broad	Pfälzer Juni (D), Rote von Paris (D)	7

- http://www.upov.int/test_guidelines/en/
- http://www.cpvo.europa.eu/documents
- Per gewas - internationaal afgesproken:
  - welke kenmerken
  - hoe te scoren
  - welke referentierassen
- Veel kenmerken in UPOV/ CPVO lijst: op basis van de met belangrijk (*) aangegeven kenmerken in de UPOV/CPVO lijst een eigen lijst gemaakt

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

SPELT

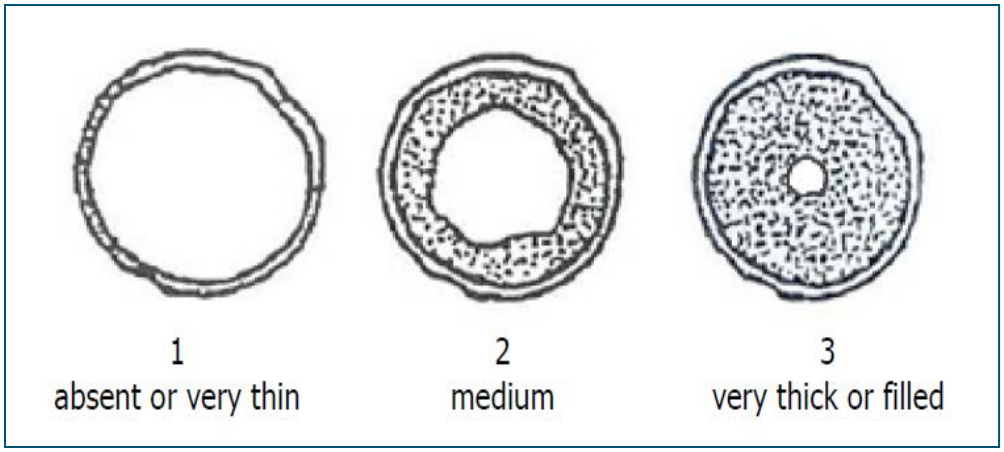
Beschrijving spelt

TARWE/CPVOnr	eigenschap	tijdstip	kwantificering-1
2	Uiterlijke verschijningsvorm	uitstoeling	1 rechtop staand, 3 half-rechtop staand, 5 intermediair, 7 half liggend, 9 liggend
3	Plant: frequentie van planten met teruggeslagen vlagblad	uitstoeling	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
4 TQ	Tijd tevoorschijn komen aar (eerste pakje zichtbaar bij 50% van de aren)	in aar komen	datum; 1 erg vroeg; 3 vroeg; 5 gemiddeld; 7 laat; 9 erg laat
5	Vlagblad: aanwezigheid was op schede	in bloei	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
9 TQ	Plantlengte (stengel, aar en naalden)	deeg ontwikkeling	cm; 1 zeer kort; 3 kort; 5 gemiddeld; 7 lang; 9 zeer lang

- Eigenschappen 2,3,4,5,9: veldkenmerken

10 TQ	Stro: merg in doorsnede(halverwege tussen aarbasis en eerstvolgende stengelknoop beneden)	deeg ontwikkeling	1 afwezig/erg dun; 2 medium; 3 erg dik of gevuld

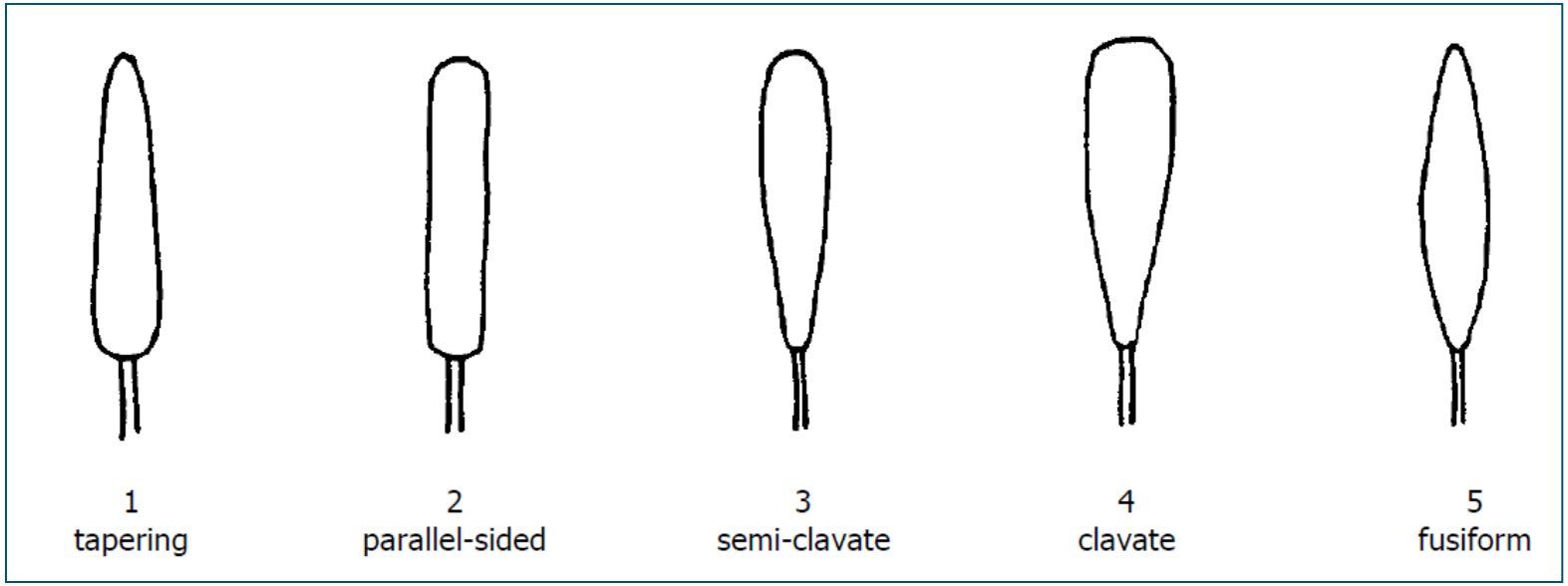
aarbasis

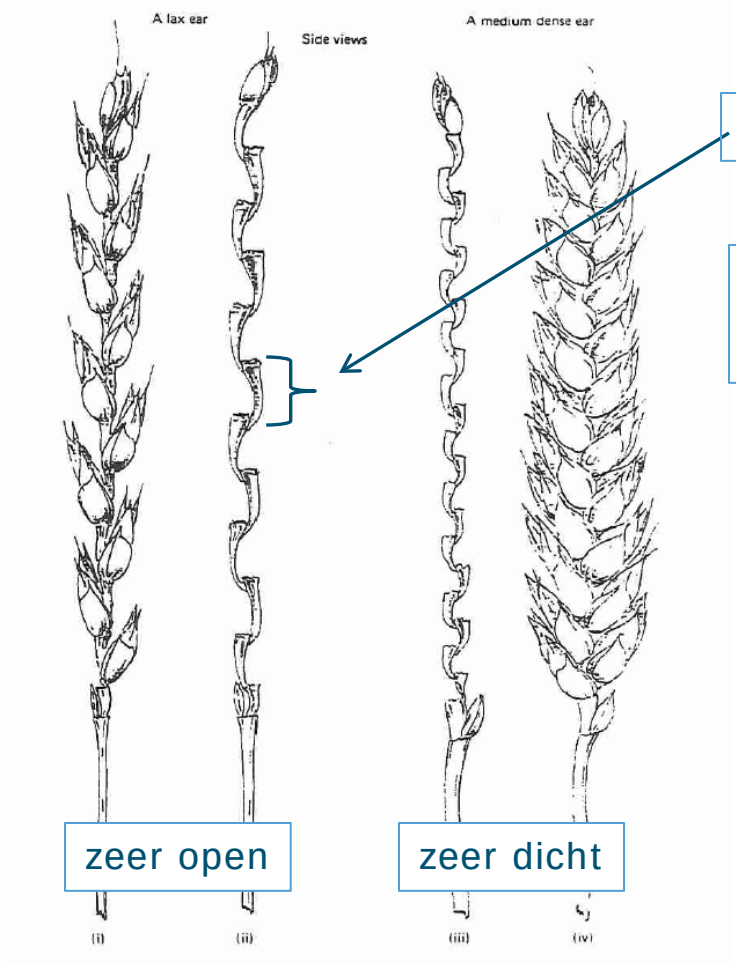
stengelknoop

± in het midden tussen aarbasis en stengelknoop

11	Aar: vorm en profiel	rijpen	1 toelopend, 2 parallel, 3 half-knotsvormig, 4 knotsvormig, 5 fusiform

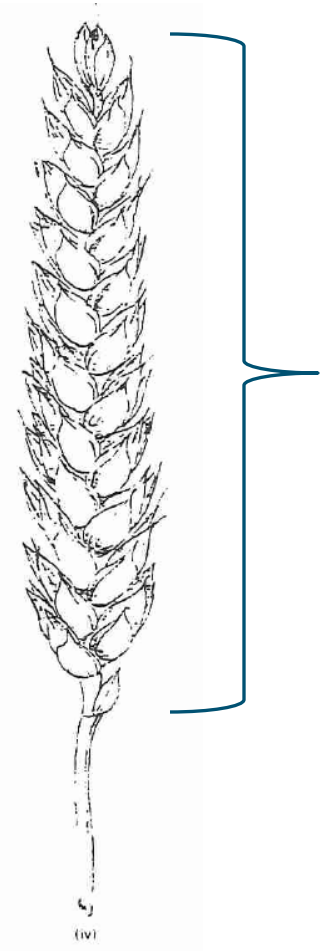
12	Aar: dichtheid	rijpen	1: zeer open; 3 open; 5 intermediair; 7 dicht; 9 zeer dicht

aarspil-lid

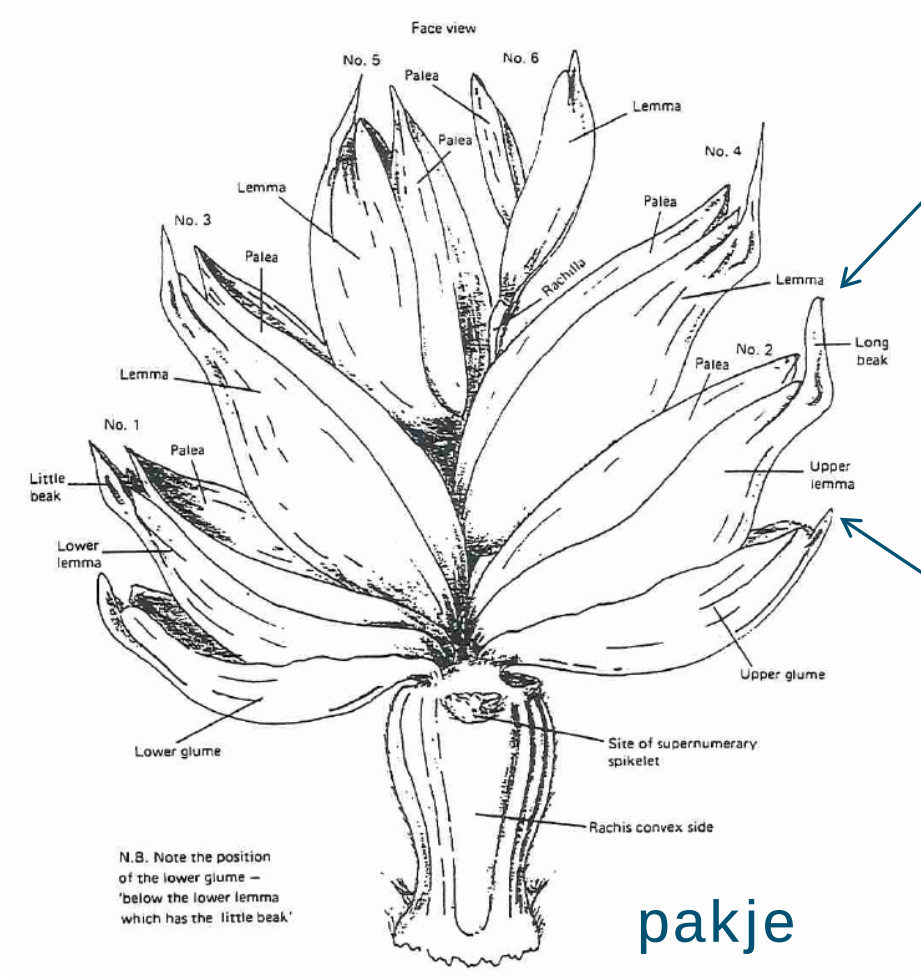
aar dichtheid: aantal aarspil-leden/lengte aar

13	Aar: lengte zonder kafnaalden	rijpen	cm; 1 zeer kort; 3 kort; 5 gemiddeld; 7 lang; 9 zeer lang

aar-lengte

14	Kafnaald of snavel: aanwezigheid	rijpen	1 beide afwezig; 2 snavel aanwezig; 3 kafnaalden aanwezig

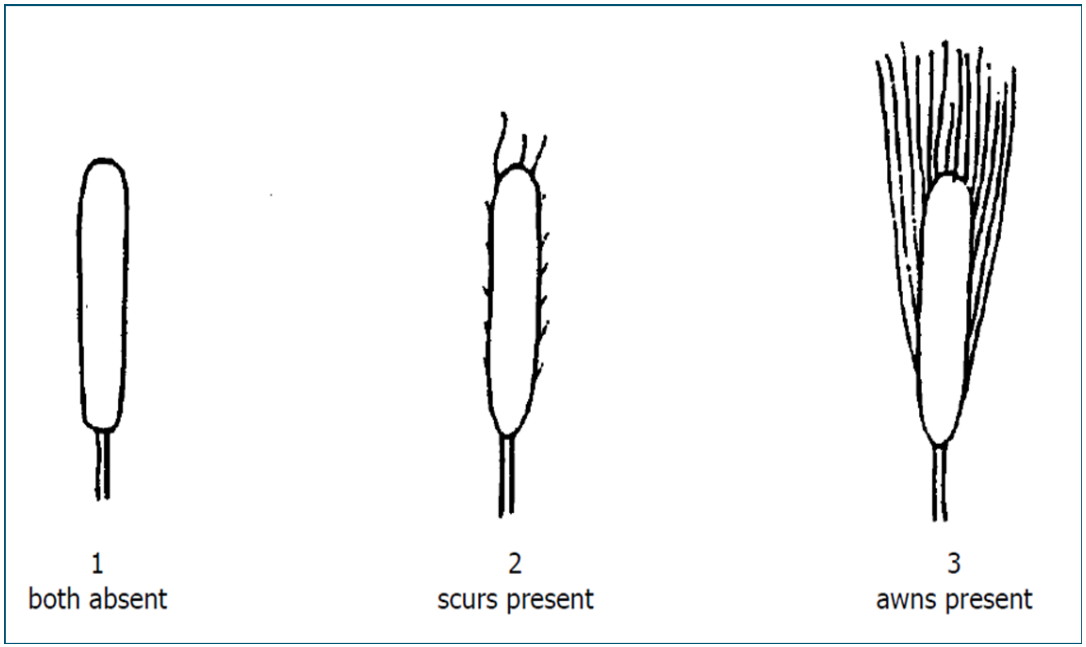
pakje

- Awn = kafnaald, die aan het kroonblad (= lemma) zit; kafnaalden zijn lang

  gebaarde tarwe

- Scur = snavel, die aan het kelkblad (= glume) zit; snavels zijn kort

14	Kafnaald of snavel: aanwezigheid	rijpen	1 beide afwezig; 2 snavel aanwezig; 3 kafnaalden aanwezig

- Awn = kafnaald, die aan het kroonblad (= lemma) zit; kafnaalden zijn lang

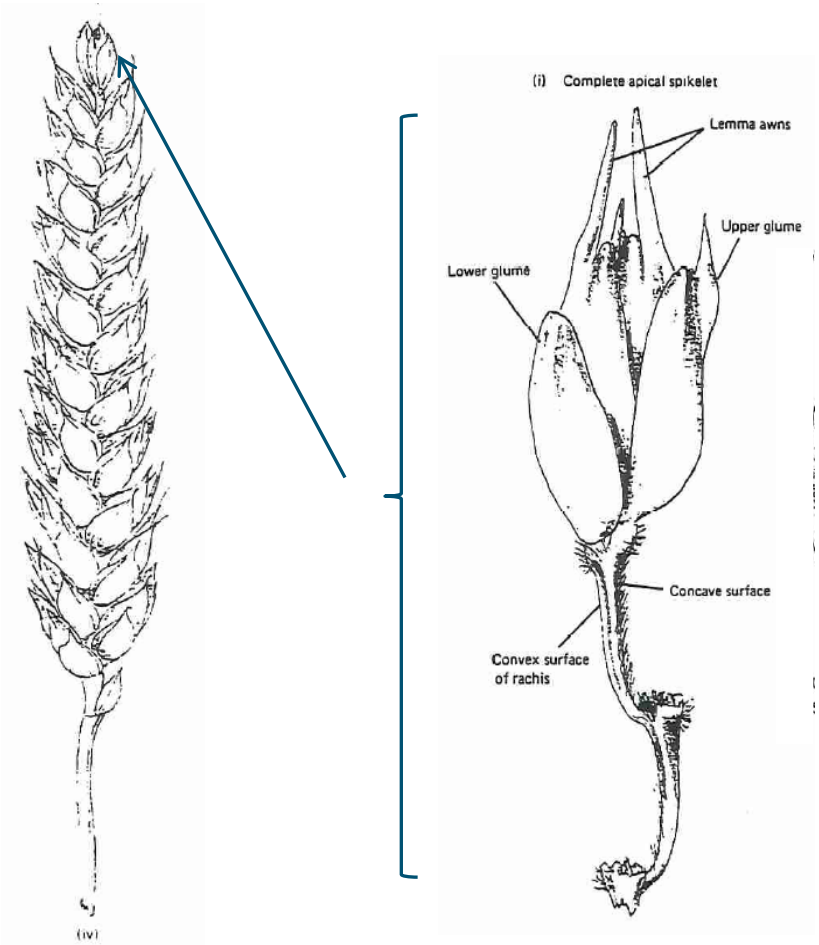
  gebaarde tarwe

- Scur = snavel, die aan het kelkblad (= glume) zit; snavels zijn kort

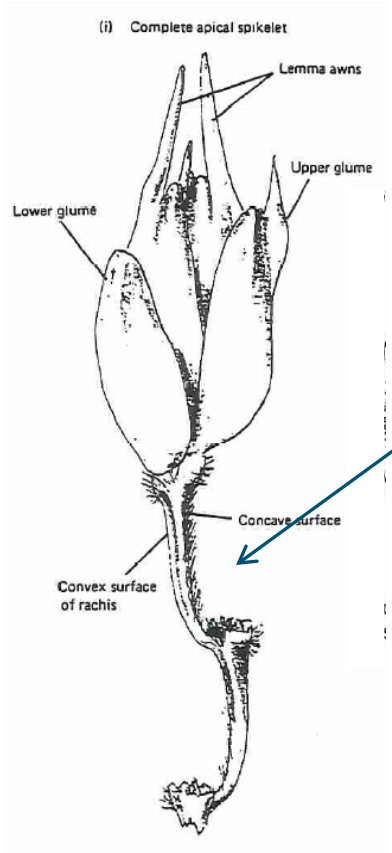
16 TQ	Aar: kleur	rijpen	1 wit; 2 gekleurd

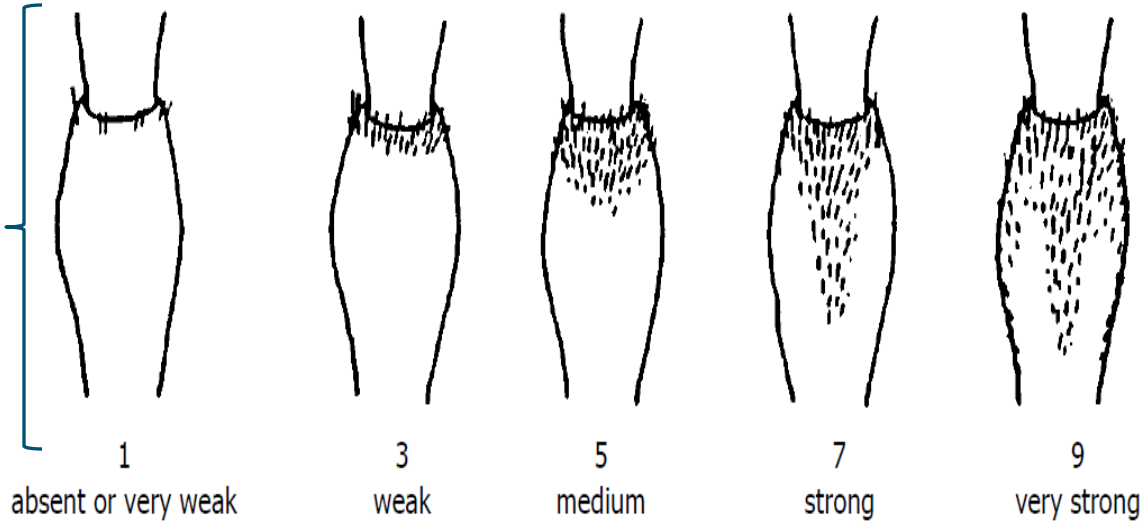
- Spreekt voor zich

17	Apical aarspil segment: behaardheid van convex oppervlak	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk

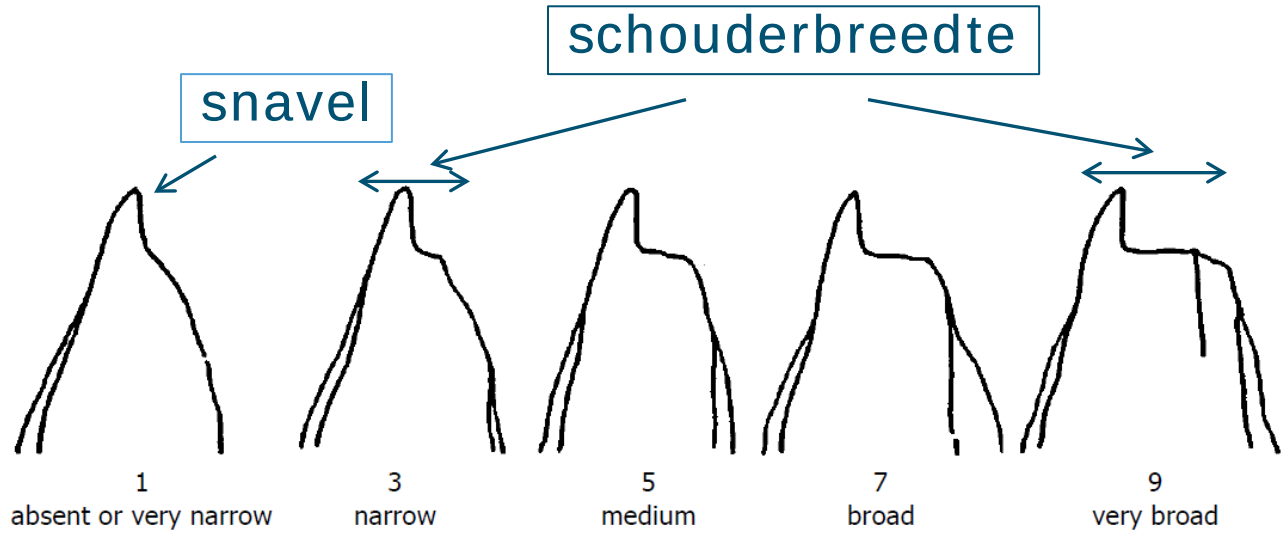
17	Apical aarspil segment: behaardheid van convex oppervlak	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk

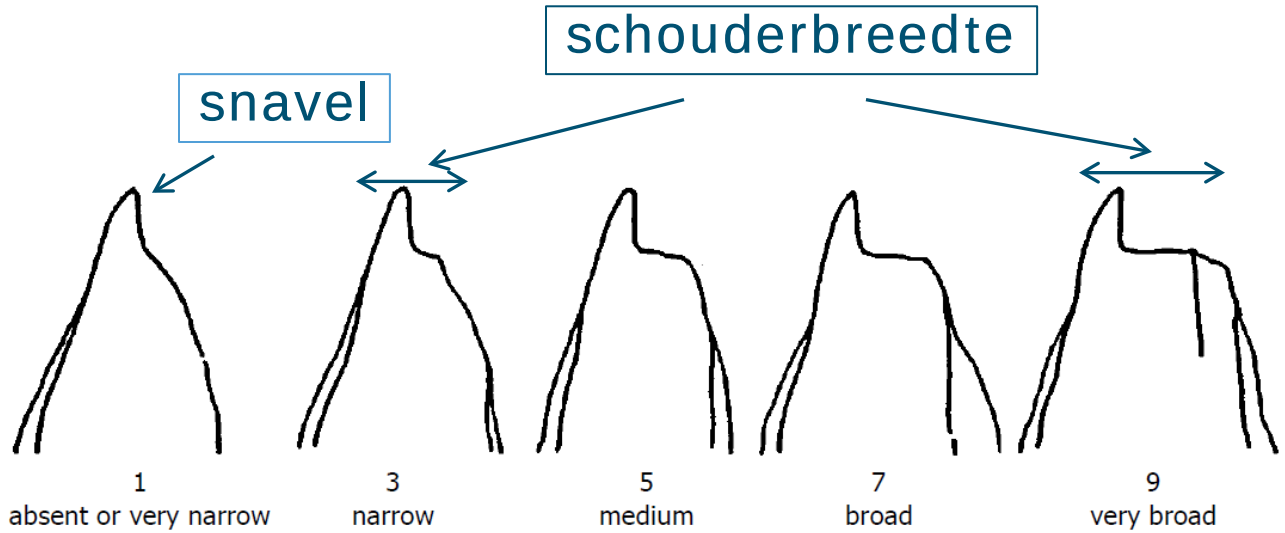
18	Onderste kelkkafje: schouder breedte (aartje in middelste deel van een in drieen gedeelde aar)	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk

18	Onderste kelkkafje: schouder breedte (aartje in middelste deel van een in drieen gedeelde aar)	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk

19	Onderste kelkkafje: vorm schouder	rijpen	1 hellend; 3 zwak hellend; 5 recht; 7 omhooggaand; 9 sterk omhooggaand met tweede punt zichtbaar

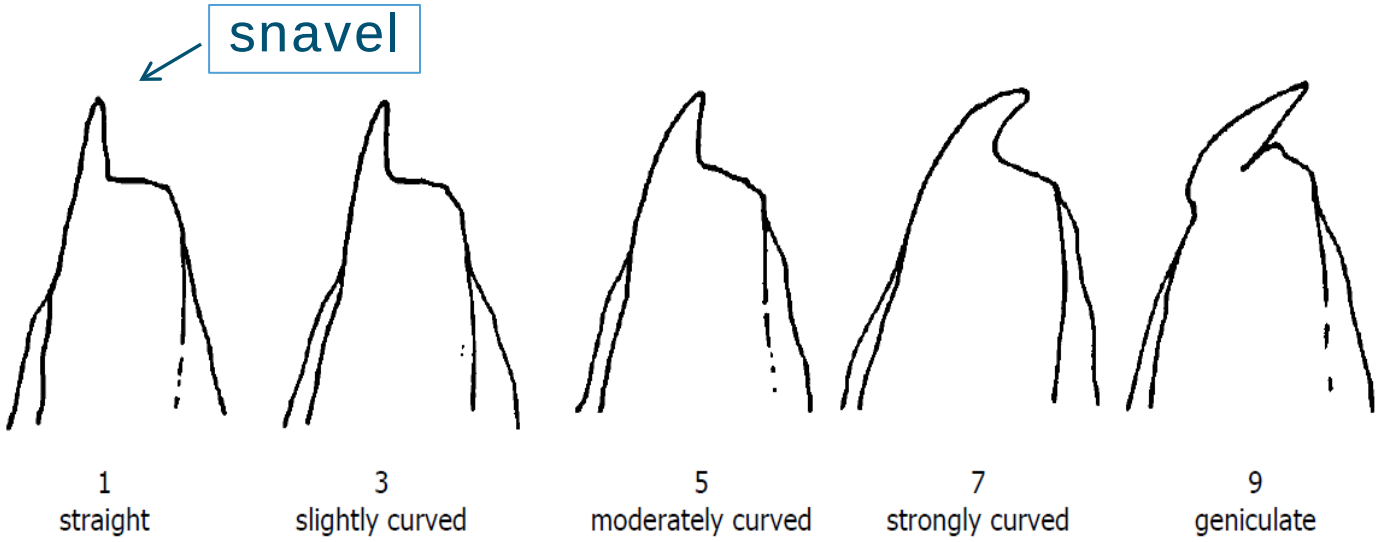

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

21	Onderste kelkkafje: vorm snavel	rijpen	1 recht, 3 weinig gebogen, 5 gematigd gebogen, 7 sterk gebogen, 9 knievormig

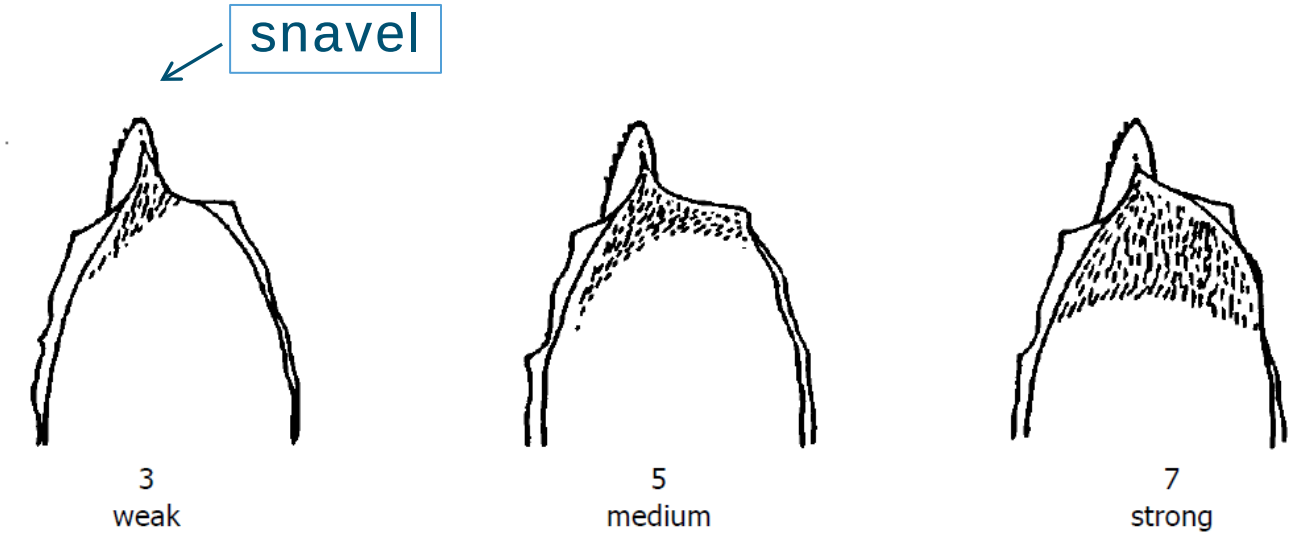

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

22	Onderste kelkkafje: mate van interne haartjes (aartje in middelste deel van een in drieen gedeelde aar)	rijpen	3 zwak; 5 gemiddeld; 7 sterk

23	Korrel: kleur	rijpen	1 wit; 2 rood

- Spreekt voor zich

25 TQ	Groeitype		1 winter; 2 alternatief type; 3 zomer

- Veldkenmerk, niet te bepalen aan aren

Einde

Meer info:

CGN, Wageningen

www.cgn.wur.nl

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH